

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LĂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Inaugurarea noului an de studii, învățământ cu frecvență redusă

Pe 30 septembrie curent, la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova a fost inaugurat noul an de studii, învățământ cu frecvență redusă la specializările Administrare publică și Drept constituțional și drept administrativ.

În alocuțiunea sa, **rectorul Academiei, dl Vasile Marina, doctor habilitat, profesor universitar**, i-a felicitat pe masteranzii înscriși la ciclul II, care, de fapt, oferă studii superioare complete, dar și primul titlu științific.

În anii de independență a Republicii Moldova, a spus în continuare rectorul, s-au produs mai multe evenimente, care mai reușite, care mai puțin reușite. O semnificație deosebită a avut fondarea, în 1993, a Academiei de Administrare Publică, pentru care trebuie să fim cu toții recunoscători primului rector al Academiei, dlui Mihail Platon, și primului Președinte al Republicii Moldova, dlui Mircea Snegur, care a semnat decretul de fondare a instituției. În cei 20 de ani de

activitate, Academia a devenit cea mai prestigioasă instituție de învățământ superior din țară, cu un colectiv profesoral de cea mai înaltă calitate.

Adresându-se noilor masteranzi, rectorul Vasile Marina a ținut să accentueze, că toate disciplinele incluse în programele de studii sunt necesare și nu este cazul de a face careva diferențe. Toate trebuie studiate profund, fiecare având conotația sa în activitatea practică de mai departe a funcționarilor publici, a spus rectorul, urându-le masteranzilor mari succese în domeniu.

În continuare, moderatorul ședinței, **prim-prorectorul Academiei, dl Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar**, s-a referit la o frumoasă tradiție, dar și benefică pentru noii masteranzi, de a fi făcută la începutul anului de studii o prezentare a Academiei de Administrare Publică, oferindu-i cuvântul **dnei Maria Strehii, doctor, conferențiar universitar, director adjunct al Departamentului Organizarea Instruirii**.

După ce a făcut o amplă prezentare a Academiei, dna Maria Strehii le-a adus la cunoștință celor prezenți unele momente din organizarea procesului de studii.

Dna Rodica Sobiețki-Camerzan, șefa secției informare și documentare, a prezentat, la rândul său, informații detaliate despre activitatea Bibliotecii Științifice a Academiei, unde masteranzii pot găsi toate materialele de care

au nevoie în procesul de studii, serviciile prestate și programul de lucru al bibliotecii.

În finalul ședinței, conform altei frumoase tradiții, cei prezenți au onorat Imnul Academiei de Administrare Publică, autorii cărora sunt tot absolvenți ai Academiei, Tudor Deliu, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, și compozitorul Nicolae Haheu.

Cor. „F. P.”

SUMAR

Oficial.....	2
Vizită la Constanța (România).....	3
Reforma descentralizării.....	4
Renovare prin proiecte.....	5
V.Nemerenco - două decenii în APL.....	6-11
Parteneriat moldo-american.....	12
Cooperare transfrontalieră.....	13
Noaptea Cercetătorilor.....	14
Dura lex, sed lex.....	15
Natura și omul.....	16

Nicolae Timofti: Magistrații cu probleme de integritate trebuie excluși din sistemul judecătoresc

Problemele stringente din sistemul judecătoresc și măsurile care trebuie întreprinse pentru îmbunătățirea calității actului de justiție. Acesta a fost subiectul despre care a vorbit șeful statului, Nicolae Timofti,

în cadrul unei ședințe la care a participat și premierul Iurie Leancă.

În cadrul reuniunii, președintele țării a vorbit despre rolul instituțiilor abilitate, în special al Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție și Curții de Apel, în aplicarea prevederilor de sancționare penală și disciplinară a magistraților care iau hotărâri contrare legislației.

„Conform competențelor, Curtea Supremă de Justiție

și Curțile de Apel evaluează calitatea actului de justiție și pot constata aplicarea abuzivă de către magistrați a normelor legale. Magistrații cu probleme de integritate trebuie excluși din sistemul judecătoresc,” a precizat Timofti.

Totodată, Nicolae Timofti a subliniat importanța promovării și adoptării de către Guvern și Parlament a proiectelor de lege ce prevăd responsabilizarea sporită a judecătorilor

care comit abuzuri și ilegalități, dar și salarizarea adecvată a magistraților, în scopul asigurării independenței acestora.

La reuniune au mai participat ministrul Justiției, Oleg Efrim, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, Nichifor Corochii, președintele Curții Supreme de Justiție, Mihai Poalelungi, președintele Curții de Apel Chișinău, Ion Pleșca, precum și consilieri prezidențiali.

Întrevedere Igor Corman - Max Alier

Președintele Parlamentului, Igor Corman, a avut o întrevedere cu Max Alier, șeful misiunii Fondului Monetar Internațional în R. Moldova.

În cadrul întrevederii au

fost discutate evoluțiile pe plan politic și economic din Republica Moldova, aspecte legate de politica bugetar-fiscală și proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2014, evoluția indicatorilor economici din ultima perioadă, implementarea reformelor structurale și a politicilor de creștere economică.

Președintele Parlamentului a precizat că relația de cooperare cu FMI este foarte importantă pentru Republica

Moldova, țara noastră fiind interesată și în continuare în dezvoltarea colaborării cu Fondul Monetar Internațional. „Atât autoritățile din Republica Moldova, cât și experții FMI au scopuri comune – asigurarea stabilității macroeconomice și dezvoltarea sustenabilă a Republicii Moldova”, a menționat Igor Corman în cadrul întrevederii.

Max Alier a anunțat că echipa de experți ai FMI se află în țara noastră în prima misiune

de monitorizare post-program. Potrivit șefului misiunii FMI, în Republica Moldova, monitorizarea aprofundată are ca scop confirmarea viabilității cadrului economic al țării și avertizarea timpurie cu privire la politicile care ar putea periclita viabilitatea statului pe plan extern. Totodată, reprezentanții FMI vor oferi în continuare expertiza tehnică necesară autorităților de la Chișinău în asigurarea stabilității macroeconomice

Comisia Europeană susține vinificatorii din Republica Moldova

Prim-ministrul Iurie Leancă a avut o discuție la telefon cu Comisarul European pentru Agricultură, Dacian Cioloș, care l-a informat despre propunerea Comisiei Europene privind deschiderea completă a pieței U. E. pentru importurile de vinuri din Republica Mol-

dova, înainte de intrarea în vigoare a Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova și a Acordului privind Zona de liber schimb aprofundată și cuprinzătoare. Este o inițiativă cu scopul de a compensa dificultățile cu care țara noastră se confruntă în exportul vinurilor pe unele dintre piețele sale tradiționale.

Comisia Europeană va propune Consiliului și Parlamentului European modificarea Preferințelor Comerciale Autonome, astfel încât importurile UE de vinuri moldovenești să fie complet liberalizate, înainte

de intrarea în vigoare a Acordului de Asociere, inclusiv a Acordului de liber schimb. Comisia Europeană va cere Consiliului și Parlamentului European să facă tot posibilul pentru o adoptare rapidă a acestei modificări.

Potrivit Comisarului Dacian Cioloș: „Piața Uniunii Europene este o alternativă durabilă și un pol de stabilitate viabil pentru sectorul vinicol moldovean. Deschiderea completă a pieței Uniunii Europene pentru vinurile din Republica Moldova, într-un moment în care agricultorii moldoveni sunt în

dificultate, demonstrează că Uniunea Europeană nu este numai un proiect de integrare economică, ci și un spațiu al solidarității.”

În iunie 2013, Uniunea Europeană și Republica Moldova au încheiat negocierea unui istoric Acord de Asociere, care prevede și crearea unei Zone de liber schimb, încurajând astfel integrarea economică a Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Acordul de Asociere urmează a fi parafat la Summitul Parteneriatului Estic, care va avea loc în noiembrie 2013, la Vilnius, Lituania.

Colaborarea științifică discutată la Constanța

Știința, ca domeniu de activitate și de cercetare, este într-o permanentă evoluție și perfecționare pe întreg mapamondul. Aceste procese sunt în deplină desfășurare și în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova care treptat, își armonizează activitățile lor la exigențele științei europene și mondiale.

În acest sens, Academia de Administrare Publică stabilește relații de colaborare cu instituții de succes din străinătate prin încadrarea în proiecte științifice comune. Astfel, **în perioada 11-15 septembrie 2013, o delegație formată din șase cadre didactice și patru**

Salutabilă a fost participarea la deschiderea solemnă a lucrărilor atelierului a reprezentanților Guvernului și Parlamentului României, ai Consulatelor Rusiei și Turciei, precum și alți înalți demnitari de stat.

Atelierul a avut drept scop analiza sistemelor de învățământ superior din Republica Moldova, România, Turcia și Georgia în vederea descoperirii unor soluții aplicabile și promovării comunicării și cooperării poliетnice, multiculturale și multiconfesionale.

Atelierul de lucru a fost organizat astfel, încât să permită schimbul de experiență și idei între profesori - profesori, profesori - studenți/masteranzi și studenți/masteranzi - studenți/masteranzi.

În cadrul Atelierului au fost înregistrate și discutate 16 comunicate științifice. Au prezentat un viu interes, generând discuții aprinse, următoarele comunicate:

- **Abordarea holistică în vederea sporirii calității învățământului superior**, autor Ganim Aydin, Universitatea Aydin din Istanbul;

- **Rolul administrației publice în organizarea și gestionarea sistemului de învățământ**, autor Violeta Tincu, Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova;

- **Educația centrată pe student**, autor Regep Ghiursel, Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța;

- **Învățământul superior în Georgia**, autor Tatiana Papiashvili, Universitatea Internațională a Mării Negre din Tbilisi;

- **Safranbolu – un bun exemplu de destinație turistică pentru dezvoltarea mobilității în turismul rural**, autor Ahmed Gurbuz, Universitatea din Karabuk.

În cadrul atelierului de lucru cu participarea profesorilor s-a pus accentul pe constituirea curriculei de studii, astfel, încât să apropie cât mai mult posibil aceste patru sisteme de învățământ.

De un real succes s-a bucurat *workshop*-ul studenților și masteranzilor care s-a axat pe tematica multiculturalității și dialogului intercultural, prejudecățile și stereotipurile despre țara de origine și modalități de înlăturare a acestora. În cadrul discuțiilor și dezbaterilor a apărut ideea unui schimb de studiu care ar da posibilitatea unei conlucrări mai constructi-

ve și mai variate între studenți/masteranzi și profesorii universităților respective din bazinul Mării Negre.

Lucrările atelierului s-au desfășurat într-un climat de toleranță, colaborare și cooperare. Participanții și-au exprimat convingerea că implementarea ideilor și propunerilor formulate vor contribui la soluționarea celor mai importante probleme din sistemele de învățământ ale țărilor participante, precum și la promovarea comunicării și cooperării poliетnice, multiculturale și multiconfesionale în Bazinul Mării Negre, contribuind astfel la dezvoltarea relațiilor armonioase în regiune.

Tatiana CASTRAȘAN,
doctorandă A.A.P.,
lector universitar

masteranzi ai Academiei de Administrare Publică, condusă de dl rector Vasile Marina, doctor habilitat, profesor universitar, a participat la ședințele Atelierului de lucru „Rețeaua de Colaborare la Marea Neagră UNIVER-SEA.NET”, organizat de Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța, România. La lucrările Atelierului au participat, de asemenea, reprezentanți ai Universităților Aydin-Istanbul și Karabuk (Turcia), precum și ai Universității Internaționale a Mării Negre din Tbilisi (Georgia).

Primarii susțin noul sistem de finanțare locală

În republică continuă seminarele de instruire a tuturor primarilor din țară privind noul sistem de finanțare locală, inițiate de Cancelaria de Stat și Ministerul Finanțelor. Echipa mobilă de experți, constituită din reprezentanți ai acestor autorități publice centrale, se deplasează în fiecare raion pentru a explica noua modalitate de calculare a transferurilor generale și speciale, raporturile bugetare dintre autoritățile centrale și cele locale și alte aspecte de interes pentru primari. Aceste întruniri sunt susținute de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Entitatea O.N.U. pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor, Agenția S.U.A. pentru Dezvoltare Internațională și Congresul Autorităților Locale din Moldova.

Noul sistem de finanțare a primăriilor stabilește o relație bugetară directă dintre centru și primărie, prevede formule echitabile de transferuri generale, calculate după populație, capacitate fiscală și suprafața localităților. Competențele naționale, așa cum sunt educația sau prestațiile sociale, sunt finanțate prin transferuri speciale fixe. Sistemul permite satelor și comunelor să păstreze banii colectați din impozite și taxe locale și să dispună de acești bani după necesități, încurajând astfel primarii să promoveze creșterea bazei fiscale și disciplina fiscală în localități. Legea finanțelor locale a fost modificată în două din trei lecturi în iulie 2013; examinarea legii în lectură finală este planificată pentru sesiunea de toamnă-iarnă a Legislaturii

Reforma financiară locală va permite localităților din Moldova să se dezvolte mai dinamic, în interesul oamenilor,

transferuri generale și speciale, prevăzute de modificările la Legea finanțelor publice locale. Primarii de aici sunt de părere că noua formulă de finanțare a primăriilor este echitabilă, oferă mai multă autonomie decizională și financiară autorităților locale, favorizând în acest fel dezvoltarea locală. Potrivit edililor din raion, aceste aspecte stau la baza dezvoltării durabile a tuturor localităților țării, chiar a celor care se află departe de capitală.

În același timp, noul sistem încurajează colectarea mai eficientă a impozitelor și taxelor locale și extinderea bazei fiscale din localitate, prin păstrarea deplină a acestor venituri în primărie și libertatea de a le folosi după necesitățile localităților. Această practică va contribui semnificativ la autonomia financiară a APL, care este una din condițiile intrinseci ale dezvoltării durabile.

De asemenea, potrivit membrilor Asociației primarilor din raionul Hîncești, excluderea raioanelor din relația bugetară dintre centru și localități elimină riscul ingerințelor politice la formarea bugetelor locale, fapt apreciat de primari drept unul pozitiv. Primarii din Hîncești, dar și colegii lor din alte raioane își exprimă încrederea că Parlamentul Republicii Moldova va examina și adopta noua redacție a Legii privind finanțele publice locale în lectură finală în cel mai scurt timp, iar aceasta va intra în vigoare începând cu anul 2014, astfel încât beneficiile aplicării acesteia să poată fi simțite în curând în toate regiunile țării.

Interesul pentru noul sistem de finanțare locală a trezit un viu interes pentru fiecare primar în parte, care deja își

racordează activitatea la noile condiții de finanțare. Astfel, Ștefan Vlas, primarul comunei Sărata Galbenă, din același raion Hîncești, are planuri mari pentru comuna sa de aproape 6.000 de locuitori după implementarea reformei. Odată cu sporirea veniturilor proprii, primăria comunei Sărata Galbenă va putea accesa credite și fonduri de dezvoltare pentru proiecte de infrastructură, în primul rând pentru extinderea rețelei de aprovizionare cu apă și canalizare, și construcția a 3 kilometri de drum.

„Aștept reforma asta de 10 ani. Nu trebuie să ne temem de reformă – ea ne permite să colectăm mai bine impozitele și taxele locale, ceea ce ne oferă mai multă autonomie financiară. Iar mai multe venituri în bugetul local înseamnă mai multe proiecte investiționale și de dezvoltare în localitate”, spune Ștefan Vlas.

Noul sistem de finanțare a APL este introdus în conformitate cu prevederile Programului de guvernare, a Strategiei Moldova 2020 și a Strategiei naționale de descentralizare, adoptate de Parlamentul R. Moldova. Reforma de descentralizare urmărește dezvoltarea echilibrată și durabilă a tuturor localităților țării noastre, consolidarea capacităților și sporirea autonomiei locale, și participarea mai largă a cetățenilor la viața comunității.

Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată este realizat de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), Entitatea O.N.U. pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (U.N. Women), cu susținerea financiară a Guvernului Danemarcei și Suediei.

Lucia APRODU

este opinia mai multor primari care au participat la seminarele de instruire privind aplicarea noului sistem de formare a bugetelor locale.

De exemplu, Asociația primarilor din raionul Hîncești a adoptat o declarație prin care este exprimată susținerea deplină și necondiționată pentru trecerea la noul sistem de

transferurilor generale către localități, bazate pe numărul populației, capacitatea fiscală și suprafața localității și echilibrează inechitățile din urma colectării inegale, în satele și orașele țării noastre a impozitelor pe venit ale persoanelor fizice și juridice, prin redistribuirea acestor impozite către toate localitățile moldovenești.

Renovare prin proiecte

Multe lucruri frumoase am auzit despre comuna Dobrușa din raionul Șoldănești, care include satele Recești și Zahorna. Că, după cum spun unii, aceste localități au cunoscut în ultimul timp o dezvoltare semnificativă și parcă i-ar invidia pe locuitorii de aici pentru că au în fruntea comunei un adevărat gospodar, adică **primarul comunei Dobrușa, Victor Grosu**, că despre el este vorba. Ne-a intrigat aceste aprecieri și am hotărât să aflăm mai îndeaproape secretele unei adevărate administrări, căreia să i se ducă vestea prin raion, dar și peste hotarele lui.

„Cum e să fi primar în zilele noastre?” am inițiat discuția noastră cu dl primar Victor Grosu, care ne-a primit cu multă bunăvoință.

„E lucru înțeles că nu este ușor, deloc ușor, accentuează primarul Victor Grosu. Dar știți, este o vorbă populară înțeleaptă „Cine caută - găsește și cine bate - i se deschide”. Eu aș vrea să mai completez aici că uneori chiar greutățile te fac să fii mai descurcăreț, să găsești ieșire din orice situație. Numai să dorești că duci un lucru până la capăt, adică să nu cauți pricini, ci soluții. Da, timpurile sunt complicate, criză financiară și la noi, și în lume, dar aș vrea să spun că și posibilități, adică oportunități, cum se spune în zilele noastre, sunt mai multe ca înainte. Am în vedere, în primul rând, proiecte investiționale finanțate de organisme financiare și de ale noastre, și din Europa”.

Este un crez al său, care i-au determinat principiile de viață

încă din anii de studenție: în 1983 absoluește cu mențiune Universitatea Agrară de Stat

din Moldova. Și-a aprofundat cunoștințele în domeniul la Școala Superioară republicană de conducere a Complexului Agroindustrial.

După studiile universitare, a activat în calitate de inginer-șef în gospodăria agricolă din Recești, iar în perioada 1984-1994 a fost președintele colhozului din satul Râspopeni, Șoldănești. Un timp a fost consultant al Agenției A.C.S.A., oferind servicii fermierilor aflați la început de cale.

Dar își dorea să facă ceva mai mult pentru oameni: din punct de vedere și economic, și social. Aceste gânduri au prins contur, îndeosebi, în timpul studiilor de masterat la Academia de Administrare Publică. Cunoștințele teoretice de la Academie le-a îmbinat armonios și constructiv cu practicile de lucru din activitatea sa de consilier al consiliului raional și cel local, pregătindu-se în cel mai serios mod pentru a candida la funcția de primar al comunei Dobrușa. A avut și o susținere largă din partea susținătorilor, care își puneau în el mari speranțe de a avea un adevărat gospodar în fruntea satului, care să aducă schimbările multășteptate. Și a câștigat de tașat alegerile locale din 2003.

„Devenind primar, mi-am concentrat atenția asupra proiectelor, își amintește primarul V.Grosu. Fiindcă, fiind funcționar public la Consiliul raional și con-

silier, am studiat mai amănunțit practicile avansate în domeniul managementului administrației publice, ghidat și de studiile de la Academie, și am realizat că planurile de renovare, de modernizare a localităților noastre, de a oferi locuitorilor servicii de calitate, pot deveni realitate, în principal, în baza proiectelor”.

Și a purces neîntârziat la elaborarea proiectelor cu atragerea investițiilor pentru soluționarea diverselor probleme cu care s-au confruntat locuitorii comunei pe parcursul a mai multor ani.

Mai întâi a fost soluționată problema gazificării. A fost reproiectat și construit gazoductul Cotiușenii Mari - Recești, fiind aprovizionată cu gaz atât locuitorii satelor comunei, cât și mănăstirea Dobrușa. Au urmat

apoi renovarea „Centrului Comunitar Dobrușa” în cadrul Proiectului U.S.A.I.D. „Reforma APL”, reparația capitală a rețelelor electrice, reparația capitală a drumului de acces la mănăstirea Dobrușa, reparația capitală a podului din s. Dobrușa, reparația gimnaziului din s. Dobrușa, construcția sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare, construcția și amenajarea a trei stații pentru călătorii auto, a trei panouri la intrările în sat.

Mai multe investiții au fost direcționate la instituțiile preșcolare. Astfel, a fost reparată capitală grădinița de copii din Dobrușa, fiind construit sistemul de aprovizionare cu apă și rețeaua de canalizare și construite două blocuri sanitare. O altă grădiniță a fost deschisă și mobilată, conform necesităților, în satul Recești.

Prin intermediul Agenției de Dezvoltare Regională Centru au fost amplasate în localitățile comunei 20 de platforme cu 80 de containere și 20 de mici urne în cadrul proiectului de salubritate.

Primăria Dobrușa a contribuit și la organizarea postului zonal de pompieri Cotiușenii Mari.

Și pe parcursul anului curent, primăria Dobrușa a demarat o serie de proiecte, menite să soluționeze mai multe probleme sociale ale locuitorilor din satele comunei Dobrușa. Pe parcurs a fost realizat proiectul

privind construcția apeductului Zahorna-Recești prin intermediul Proiectului Național de alimentare cu apă și canalizare. A fost renovat Oficiul Medicului de Familie din s. Zahorna prin intermediul Ministerului Sănătății cu suportul Băncii Mondiale.

Sunt luate măsuri privind ocrotirea mediului ambiant. Astfel, în cadrul proiectului „Carbon” s-au plantat 71 ha de pădure pe terenuri degradate.

Investițiile în proiectele implementate în comuna Dobrușa timp de 10 ani reprezintă peste 12 milioane de lei. Sunt realizări care demonstrează un management public de cea mai înaltă probă, de nivel european, că și în Moldova se poate de făcut o societate modernă.

(Continuare în pag. 13)

DOUĂ DECENII ÎN SERVICIUL COMUNITĂȚII

Valeriu NEMERENCO, președintele sectorului Buiucani al municipiului Chișinău.

S-a născut pe 22 aprilie 1959,

în satul Fântâna Albă, Edineț, în familia pedagogilor Victor și Olga Nemerenco. Cea mai mare parte a copilăriei și adolescenței a petrecut-o în satul Vișoara, raionul Glodeni, unde părinții au trecut cu serviciul: tatăl – profesor, apoi director de școală, mama – profesoară de istorie, limba și literatură română. A primit o educație aleasă, îndrumat de a merge ferm pe calea vieții împlinite, de a fi totdeauna om între oameni. Poate de aici și decizia sa de a face dreptul la Universitatea de Stat din Moldova, pe care a absolvit-o în 1984.

În perioada anilor 1984-1990 a activat în organele pro-

curaturii din fostul raion Frunze al orașului Chișinău, care avea să-i determine destinul pentru o viață întreagă.

Un timp scurt a fost consilier al lui Mircea Snegur, iar în anul 1990 a fost ales președinte al Comitetului executiv raional Frunze, din 1992 fiind deja, conform toponimicii noastre administrative naționale, pretor al sectorului Buiucani al municipiului Chișinău. Funcție pe care o deține până în prezent.

A făcut studii în domeniul administrației publice la Academia de Administrare Publică, la care a studiat între anii 1994-1997.

Din anul 2000 până în anul 2004, face doctorantura la Universitatea Liberă Internațională din Moldova.

Este autor al albumului „Buiucani – 2000”, coautor al monografiei „Vișoara. Schiță istorică”, autor al monografiilor: „Buiucani – file din istoria satului și a sectorului”; „Administrația municipiului Chișinău – model european”. Din anul 2009, doctor în drept.

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova de Legislativitate a XVII-a, XVIII-a și a XIX-a.

Vă propunem în continuare un interviu cu pretorul sectorului Buiucani, Valeriu NEMERENCO.

CORRESPONDENTUL: *Sunteți în fruntea administrației sectorului Buiucani de mai bine de două decenii. Cum ați caracteriza pe scurt această unitate administrativ-teritorială și ce prezintă ea astăzi?*

Valeriu NEMERENCO: Sectorul Buiucani al municipiului Chișinău a fost instituit cu denumirea actuală în anul 1991. Este situat în partea de nord-vest al municipiului Chișinău. Numele provine de la fostul sat Buiucani, cu o istorie de peste 500 de ani, care treptat s-a integrat în Chișinăul de astăzi. Sectorul Buiucani se întinde pe o suprafață de 134 km pătrați și are o populație de circa 160 de mii de locuitori.

Din componența sectorului Buiucani fac parte: orașele Durlești și Vatra; comunele Trușeni, Ghidighici și Condrița.

Sectorul Buiucani dispune de un puternic potențial economic, tehnico-științific, cultural.

Aici își au reședința cele mai importante instituții ale statului: Parlamentul, Președinția, Guvernul.

De asemenea, pe teritoriul sectorului Buiucani își au sediul sau reședința o serie de ambasade și instituții internaționale cum ar fi: Ambasadele Statelor Unite ale Americii, României, Federației Ruse, Re-

gatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Republicii Federale Germania, Regatului Suediei, Republicii Azerbaidjan, Republicii Belarus, Republicii Bulgaria, Republicii Populare Chineze, Ambasada Ungariei, Ucrainei, Centrul Comun de Vize al Republicii Austria, Republicii Croația, Regatului Danemarcei, Republicii Elene, Confederației Elvețiene, Republicii Estonia, Republicii Finlanda, Republicii Letonia, Marelui Ducat de Luxemburg; Republicii Slovacia, Republicii Slovenia, Regatului Suediei, Regatului Olandei și Republicii Ungare; Centrul Cultural Israelian; Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Moldova; Misiunea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în Moldova etc.

Tot la Buiucani, își au sediul: Curtea Constituțională, Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul Național Anticorupție, Camera de Comerț și Industrie, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare, alte instituții de stat.

Sectorul Buiucani, în mare parte amplasat în zona centrală a orașului Chișinăului, după anii '90 s-a schimbat considerabil. Actualmente, sectorul

Buiucani este un notoriu Centru de istorie, cultură și învățământ, cu numeroase teatre, muzee, biblioteci, instituții de învățământ superior, licee, colegii, instituții preșcolare etc.

Pe harta sectorului au apărut noi biblioteci, librării, noi denumiri de piețe și străzi, cum ar fi: Piața Marii Adunări Naționale, Piața Dimitrie Cantemir, bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, str. Alba Iulia, str. Mihai Viteazul, str. Vasile Lupu, str. Ion Creangă, str. Alexei Mateevici, str. Nicolae H. Costin, str. Doina și Ion Aldea-Teodorovici, str. 31 August, 1989, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, str. Mihail Kogălniceanu, Calea Ieșilor, str. Mitropolit Petru Movilă, str. Mitropolit Dosoftei, str. Ion Luca Caragiale, str. Columna, str. Sfântul Ierimie, str. Ion Neculce, str. Constantin Stere, str. George Enescu, str. Ciprian Porumbescu, str. Maria Tănase, str. Barbu Lăutaru, str. Ștefan Neaga, str. Eugen Coca, str. Tamara Ciobanu, str. Ioana Radu, str. Maria Cebotari și multe altele.

Fiecare denumire este legată de istoria și cultura noastră milenară, de evenimentele contemporane ce au avut loc la Buiucani și în orașul Chișinău.

COR.: Spuneți-mi, Vă rog, care este potențialul economic al sectorului, la care V-ați referit mai sus?

V.N.: În sectorul Buiucani sunt înregistrați peste 20600 de agenți economici, printre care țin să menționez în mod deosebit doar câțiva.

S.A. „Aroma”, una dintre cele mai vechi întreprinderi vinicole din Moldova, a fost fondată în 1898. În perioada postbelică ea a fost bine cunoscută sub denumirea „Combinatul de vinuri și coniac din Chișinău”. Actuala denumire a apărut în 1983, în urma fondării Asociației de producere „AROMA”, iar în ianuarie 2000 a obținut statutul de societate pe acțiuni. S.A. „Aroma” participă activ la concursurile și expozițiile de băuturi alcoolice naționale și internaționale. Producția sa a fost apreciată și premiată de nenumărate ori. Înalta calitate a produselor cu marca „Aroma” este confirmată de **9 Grand Prix, 3 Mari Medalii de Aur și peste 30 medalii de aur, argint și bronz**, obținute la cele mai prestigioase concursuri internaționale. Băuturile, fabricate conform tehnologiilor clasice, îmbină realizările moderne cu tradițiile seculare ale vinificației și pot fi puse în rând cu cele mai renumite băuturi din lume.

S.A. „Artima”, este succesoarea Fabricii de Articole

(Continuare în pag. 7)

DOUĂ DECENII ÎN SERVICIUL COMUNITĂȚII

(Continuare. Încep. în pag. 6)

de Marochinărie din Chișinău, fondată în octombrie 1945. La începutul anilor '90 ai sec. trecut, a fost reorganizată în întreprindere de arendă, iar în 1995 – în societate pe acțiuni cu capital străin.

S.A. „Zorile”, prima fabrică de încălțăminte din Moldova, fondată în anul 1945. În anul 2008, 63 % din acțiunile de stat sunt cumpărate de fondul american de investiții Done Invested Limited, subunitate a grupei NCH. Actualmente, este lansat noul program de dezvoltare a fabricii, orientat nu doar spre cooperarea cu clienții străini în privința producției de pantofi, dar și spre vânzarea cu amănuntul. Este realizat restyling-ul brand-ului „Zorile”, se deschide o rețea din 25 de magazine.

Combinatul de piele artificială „Pielart” S.A., înființat în anul 1957. Este cel mai mare producător și furnizor de piele artificială și articole tehnice de cauciuc din Moldova.

Parcul industrial „Alfa”, creat pe teritoriul fostei uzine de televizoare, ce dispune de bunuri imobile necesare pentru extinderea activităților economice: active pentru darea în locațiune și reconstrucție ulterioară cu atragerea rezidenților; active pentru reconstrucții efectuate în scopul dării în locațiune; active pentru comercializare. Parcul Industrial „Alfa” are ca rezidenți peste 367 de agenți economici.

Parcul industrial „Tracom”, ce se află pe teritoriul fostei uzine de tractoare din Chișinău, este un proiect-pilot al Ministerului Economiei (ME). În perioada anilor 2012-2013, la „Tracom” au avut loc mai multe concursuri de selectare a rezidenților și proiectelor investiționale, fiind selectați ca rezidenți 79 de agenți economici. Aceștia ocupă circa 40% din suprafața parcului, sau o suprafață de 19 ha din cele 32,5 hectare, cât

cuprinde parcul industrial. Noii rezidenți au planificat investiții de circa 210 mln lei care vor crea aproximativ 900 de noi locuri de muncă și vânzări de 580 mln. lei. Termenele de realizare a proiectelor selectate este de doi-trei ani. Cei mai importanți investitori dintre actualii rezidenți sunt companiile „Mold-cell” și „StarNet”.

Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” este cel mai mare organizator de expo-

ziții și târguri ramurale, unicul spațiu expozițional pe teritoriul Republicii Moldova. Oameni de afaceri din peste 30 de țări își dau întâlnire în fiecare an la „Moldexpo” pentru promovarea produselor și serviciilor lor, lărgirea rețelei de parteneri, încheierea contractelor mutual avantajoase și găsirea investitorilor de perspectivă.

Aceștia sunt unii din cei mai cunoscuți agenți economici din Republica Moldova și departe de hotarele ei. Veniturile întreprinderilor respective dețin ponderea cea mai mare în formarea bugetului.

Pretura folosește instrumente eficiente de promovare a agenților economici și atragere a investițiilor, cum ar fi: participarea acestora la diverse proiecte și concursuri naționale, organizate sub egida Guvernului Republicii Moldova, Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, cu generice deja cunoscute: „Cel

mai bun antreprenor al anului”, „Cel mai tânăr antreprenor al anului”, „Cel mai bun contribuabil al anului”, „Cea mai bună inovație.”

Agenții economici din sector participă la multe dintre expozițiile, organizate de către Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo”: „MoldAgrotech”, „Farmer”, „Food & Drinks”, „Food Technology”, „MoldMedizin & MoldDent”, „Beauty”, „MoldConstruct”, „MoldEner-

gy”, „Furniture”, expoziția națională „Fabricat în Moldova” etc. – expozițiile nominalizate au valoare de treceri în revistă, reflectând situația reală în ramurile respective ale economiei, prezintă realizările agenților economici din sector, punctează tendințele și perspectivele de dezvoltare ale acestora.

Mândria sectorului, de asemenea, sunt întreprinderile: **S.A. „Bucuria”**, fondată în anul 1946, fabricile de mobilă **„Creator Iurie Borș” S.R.L.**, fondată în anul 1988 și **„Confort” S.R.L.**, fondată în anul 1992.

În luna august curent, pe str. Calea Leșilor din Buiucani a fost lansat cel mai mare complex de mobilă din țară **„Mobimall”**, ce adună împreună 20 de branduri și peste 3 mii de articole de mobilă, toate pe un spațiu comercial de 15 mii m². Complexul specializat de business și comerț în domeniul mobilei a fost creat în baza principiului organizării

mall-urilor, cu zone de vânzări separate pentru fiecare brand prezentat.

„Mobimall” este rezultatul colaborării dintre compania „Creator Iu. Borș”, Uniunea Producătorilor de Mobilă din Moldova (U.P.M.) și proiectul U.S.A.I.D. C.E.E.D. II.

Deja al zecelea an consecutiv, pretura sectorului Buiucani, în colaborare cu Asociația Națională a Apicultorilor din Republica Moldova, cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și cu primăria mun. Chișinău, organizează, pe 19 august, de „Ziua Apicultorului”, expoziția apicolă-târg, ce se desfășoară anual în scuarul Catedralei Mitropolitane „Nașterea Domnului”, ori în scuarul Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”.

La finele expoziției apicole, se fac donații pentru copiii orfani și copiii rămași fără îngrijire părintească. Anul acesta, de acest dulce și folositor produs natural s-au bucurat copiii de la gimnaziul-internat nr. 3 din Chișinău.

În ultimii ani, în sectorul Buiucani s-au deschis patru mari centre comerciale: „Linella”, ce activează pe piața moldavă de 12 ani, acum și în sectorul Buiucani; „IMC Market”, ce reprezintă rețeaua de supermarket „IMC Market”, șapte la număr, dintre care nr. 1 din str. Ion Creangă, inaugurat în anul 2007 și nr. 5 din str. Alba Iulia, sunt în sectorul nostru; supermarketul „Green Hills Market”, din str. Alba Iulia, deschis la 29 decembrie 2012 și „Fidesco” din str. Doina și Ion Aldea-Teodorovici, cel de-al patrusprezecelea din rețeaua proprie „Fidesco” de supermarket.

Patru piețe agricole deservesc cu producție proaspătă locuitorii sectorului.

În Buiucani sunt 12 restaurante, 100 cafenele și 68 de baruri și complexe de alimentație publică.

(Continuare în pag. 8)

DOUĂ DECENII ÎN SERVICIUL COMUNITĂȚII

(Continuare. Încep. în pag. 6)

COR.: Este un adevărat oraș, sectorul Buiucani, și pentru o administrare eficientă a lui sunt necesare cunoștințe temeinice în domeniul administrației publice, perfecționarea lor continuu?

V. N.: Cu atât mai mult, că am trecut de la sistemul centralizat, anchilozat, de tip sovietic, la cel democratic și pentru noi totul era nou. Dar, spre binele nostru, al tuturor, atunci, la începuturi, a fost fondată Academia de Administrare Publică, scopul suprem al căreia era de a pregăti cadre de funcționari publici de tip nou. Și eu am avut fericita ocazie de a studia printre primele timente de audienți la această prestigioasă instituție de învățământ superior, care a fost pentru mine o comoară nestemată privind informația despre sistemele de administrare publică din Europa și din lume, o bază pentru modernizarea sistemului administrației publice locale în țara noastră. Nu pierdem ocazia ca funcționarii noștri să participe sistematic la cursurile de instruire de la Academie, ceea ce înseamnă aprofundarea și lărgirea cunoștințelor în domeniul respectiv. Astfel, noua știință a administrației ne călăuzește permanent în perfecționarea administrării teritoriului, în implementarea noilor forme și metode de lucru pentru eficientizarea administrației publice

Dar aș mai menționa aici și relațiile de colaborare și schimb de experiență între pretura sectorului Buiucani și colegi din statul Carolina de Nord din S.U.A., și sectorul 15 al orașului Budapesta, Ungaria.

COR.: Care ar fi problemele mai importante ale populației din sector și cum sunt ele soluționate?

V. N.: După mine, în activitatea cotidiană a administrației publice locale nu există probleme minore, neimportante.

Totul începe dis-de-dimineață, când primesc informația operativă de la poliție, pompieri, spitale și de la serviciile comunale. Dacă au survenit anumite probleme, mă implic imediat, personal.

Gospodăria comunală a sectorului Buiucani constituie 896 de blocuri locative, inclusiv 684 blocuri municipale, A.P.L.P. – 85 de blocuri, A.C.C. – 63 de blocuri, C.C.L. – 59 blocuri și departamentale – 44 de blocuri de locuit. În sector mai sunt amplasate și asigurate cu servicii comunale în mod centralizat peste 2500 de case particulare.

Rețelele de infrastructură din sector constituie: apeduct – 313 km, canalizare – 227 km, rețele termice – 85,2 km.

Locuitorii sectorului sunt deserviți de 481 de ascensoare.

Evident, că exploatarea, reparația spațiului locativ și a infrastructurii ingineresti necesită multă pricepere și profesionalism. De aceea, pot spune cu certitudine că colegii mei din cadrul întreprinderilor municipale de administrare a spațiului locativ, specialiștii tuturor serviciilor, care deservesc sectorul Buiucani, sunt oameni bine pregătiți și își onorează cinstit obligațiunile față de cetățeni.

Dispoziția mea este bună doar atunci, când fiecare cetățean al sectorului dispune de apă, lumină, căldură, când transportul public circulă conform graficului stabilit, iar teritoriul sectorului este bine amenajat și la timp salubrit.

Ne ajută mult să menținem curățenia populația și agenții economici care se implică activ în cadrul organizării și desfășurării bilunarelor de salubritate, înverzire și amenajare a teritoriului în sectorul Buiucani, ce au loc cu regularitate în fiecare primăvară a anului în curs și nu numai primăvara.

Recent, la inițiativa Primarului General de Chișinău, Dorin Chirtoacă, Întreprinderile

Municipale de Gestionare a Fondului Locativ din sectorul Buiucani au solicitat un credit, în sumă de 28 de milioane de lei, de la Banca Comercială „Moldindconbank” S.A., pentru schimbarea geamurilor și a ușilor de la scările din blocurile de locuit din sector. În acest aspect, lucrările abia au demarat. Suntem optimiști în ceea ce privește implementarea și altor proiecte, ce țin de bunăstarea cetățenilor din sector.

COR.: Dacă V-ați referit la bunăstarea, siguranța și confortul populației, care sunt formele de conlucrare a Preturii cu cetățenii? Cum sunt susținute familiile social-vulnerabile?

V. N.: Suntem permanent în slujba cetățeanului. În primul planul activității noastre se află cetățeanul de rând. Despre problemele cu care se confruntă acesta, aflăm în timpul tradiționalelor audiențe, ni se comunică la „linia fierbinte”, prin intermediul întreprinderilor municipale locative și asociațiilor proprietarilor de locuințe. Permanent, eu și colegii mei, ne aflăm printre oameni. Practic, toate petițiile le examinăm la fața locului. Noi nu ne ferim de oameni, ci suntem alături de ei, la durerea, tristețea, nevoile și necazurile lor de zi cu zi. Suntem permanent alături la bine și la rău.

La fiecare început de an, ne întâlnim cu liderii formațiunilor obștești, care sunt în sector, și trasăm planuri comune de activitate. Conlucrăm bine cu Organizația Veteranilor de Poliție și Război, Mișcarea Veteranilor din Moldova „Frăție”, Societatea invalizilor, Societatea Cernobil, Asociația Veteranilor de război ai Armatei Române, Uniunea Veteranilor Războiului din Afganistan, Uniunea Națională a Veteranilor pentru Independența Republicii Moldova, Consiliul Veteranilor, Asociația persoanelor de vârstă a treia, Asociația Surzilor, Asociația Umanitară „Salvați Bătrânii” ș. a.

Planul comun de activitate al Preturii cu formațiunile obștești prevede acțiuni concrete de susținere a membrilor acestora, și anume: organizarea unor mese de binefacere, înmânarea unor colete cu produse alimentare, distribuirea unor tichete pentru diverse servicii publice, inclusiv, mese gratuite pentru persoanele nevoiaș, consultații juridice gratuite etc.

Acest lucru îl facem de-a lungul a peste douăzeci de ani de activitate neîntreruptă.

Anual, autoritatea publică locală Buiucani acordă compensații la încălzire familiilor defavorizate. În anul 2012, au beneficiat de compensații la achitarea serviciilor comunale și consumului de gaze naturale, lemne și cărbune, 3893 de locuitori ai sectorului Buiucani. Suma totală a compensațiilor a fost de 8 milioane 270 de mii de lei. Respectiv, pentru agentul termic au primit compensații 3564 de persoane, în sumă de 7 milioane 720 de mii de lei, pentru gaze naturale - 267 de persoane, în sumă de 467 mii de lei, iar pentru lemne și cărbune au beneficiat de compensații 62 de persoane, în sumă de 82 mii de lei.

Funcționarii secției locativ-comunale a preturii au depus o muncă enormă la perfectarea actelor înaintate de către cei peste 5 mii de solicitanți, dintre care 3893 de familii defavorizate social au beneficiat nemijlocit de aceste compensații.

În urma ploilor torențiale, ce au avut loc pe data de 30 iunie curent, au suferit 21 de familii din sector. Din fondul de rezervă al Consiliului municipal Chișinău, sinistraților le-am acordat ajutor material în sumă de 171 mii de lei.

COR.: Ce ne puteți spune despre situația din învățământ și medicină?

V. N.: În sector se află cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din țară.

(Continuare în pag. 9)

DOUĂ DECENII ÎN SERVICIUL COMUNITĂȚII

(Continuare. Încep. în pag. 6)

Universitatea de Stat din Moldova (U.S.M.), fondată în anul 1946, are peste 66 de ani: 14 facultăți, 59 catedre, 59 programe de licență, 73 programe de master, 66 programe de doctorat, peste 17 mii de studenți și 1 400 cadre didactice. Sunt de remarcat și multiple programe internaționale, proiecte, domenii de cercetare, reviste și oportunități pentru tineri.

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, fondată în anul 1945, în baza Institutului de Medicină nr. 1 din Sankt-Petersburg, evacuat în timpul celui de-al II-lea război mondial în Kislovodsk, care, ulterior, a fost transferat la Chișinău împreună cu studenții și întregul cadru profesoral, sub numele de Institutul de Stat de Medicină. Viitorii medici studiază la universitate științele în domeniile stomatologiei, pediatriei, medicinei generale, farmaceuticii. În cadrul universității activează 2 departamente, 63 catedre, 6 cursuri, 20 de laboratoare și 2 centre științifice, 1000 de specialiști. Întreține relații de colaborare în domeniul formării cadrelor medicale și farmaceutice, științei medicinale și medicinei practice cu peste 30 de universități și clinici din Franța, Germania, Italia, Grecia, Olanda, Cehia, Slovacia, S.U.A. Israel, România, Rusia, Ucraina.

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, fondată în anul 1940. Una din cele mai bătrâne universități: 73 de ani. Aici învață cei care vor educa pe copiii noștri. Are la activ 8 facultăți, cadre didactice superioare de excepție, diferite centre specializate. Pe parcursul ultimilor ani de studii, au fost stabilite relații de colaborare științifică cu un șir de centre universitare de peste hotare: cu universitățile din București, Iași, Cluj-Napoca, Constanța, Galați, Dusseldorf (Germania),

Montana (S.U.A.), Velico-Tirnova (Sofia), Ankara, cu universități din Anglia, Olanda, Rusia etc.

Universitatea Tehnică a Moldovei (U.T.M.), fondată în anul 1964, cu denumirea inițială „Institutul Politehnic din Chișinău”. Unica instituție de învățământ superior tehnic. Timp de 49 de ani, a pregătit cca 67 de mii de ingineri și economiști. Sunt 10 facultăți pe profil. Adică, tot ce este legat de inginerie, mecanică, geodezie, industria grea și ușoară. În afară de aceasta, la U.T.M. sunt afiliate 9 colegii cu profil tehnic. Aici sunt instruiți anual cca 13.000 de studenți.

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova (A.M.T.A.P.), succesoarea Conservatorului de Stat din Chișinău, fondat în anul 1940, pregătește specialiști în astfel de domenii: muzică, teatru, multimedia, arte plastice, design, culturologie. În prezent, aici își fac studiile cca 1200 studenți și activează cca 400 cadre didactice. Deci avem viitor în Moldova alături de cultură.

Universitatea de Stat din Tiraspol (U.S.T.) este prima instituție de învățământ superior din Republica Moldova, succesorul de drept al Institutului de Educație Publică a Moldovei, fondat la 1 octombrie 1930. Pe parcursul a 83 de ani, U.S.T. a format la facultățile sale peste 72 mii de specialiști, iar mulți

dintre ei au devenit personalități marcante în diverse domenii - învățământ preuniversitar și universitar, savanți în pedagogie și economia națională, în cultură, scriitori.

Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” (U.S.P.E.E.) este succesoarea Institutului de Studii Politice și Relații Internaționale (I.S.P.R.I.), fondat în iulie 1997. Universitatea activează în baza prevederilor procesului de la Bologna, inclusiv a Sistemului European de Credite Transferabile, fapt ce asigură compatibilitatea studiilor, mobilitatea studenților și aranjarea absolvenților în câmpul

Universitatea „Perspectiva - Int” este o instituție privată de învățământ superior, fondată în anul 1995, cu denumirea - Institutul Relații Internaționale „Perspectiva”. Universitatea pregătește specialiști pentru activitate în sectorul de stat și privat, precum și pentru activitate în cadrul companiilor străine și structurilor internaționale.

În sectorul Buiucani mai activează 86 de instituții preuniversitare: 22 licee, 7 gimnazii, 14 școli profesionale, 12 instituții extrașcolare, o școală primară și 30 de grădinițe de copii.

Cadrele didactice sunt bine dotate și dispun de un potențial major de competențe profesionale, bazat pe competitivitatea eficientă și calitate.

Ce ține de cadrele medicale, de grija față de sănătatea cetățenilor, vreau să remarc faptul că în cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice „Asociația Medicală Teritorială Buiucani”, activează medici cu experiență bogată în domeniul ocrotirii sănătății.

În sector sunt amplasate mai multe instituții medicale, precum **Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”**, inaugurat în 1896, la interferența a două secole zbuciumate, grație medicului umanist Toma Ciorbă; **Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie**, instituit în toamna anului 1962; **Spitalul Clinic Municipal de Urgență**, înființat în 1945, pe baza fostului Spital de Urgență; **Spitalul Clinic Municipal pentru Copii nr. 1**, creat în anul 1972; **Spitalul Clinic Municipal nr. 4**, fondat în anul 1816 din contul donațiilor Comunității Evreiești din Chișinău; **Spitalul Clinic Militar Central**, fondat în anul 1992. În sector se află și o **Clinică Universitară de asistență medicală primară** a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

(Continuare în pag. 10)

DOUĂ DECENII ÎN SERVICIUL COMUNITĂȚII

(Continuare. Încep. în pag. 6)

nu", ce a fost creată în februarie 2001, în cadrul Parteneriatului Alianței Americane Internaționale a Sănătății (A.I.H.A.), între Școala de Medicină Virginia de Est – Norfolk/Portsmouth, S.U.A. și U.S.M.F. „Nicolae Testemitanu”. Clinica Universitară acordă anual asistență medicală primară la peste 17 mii de locuitori din sector.

COR.: După cum se spune, viața materială este indispensabilă de cea spirituală. Care sunt activitățile preturii în domeniul culturii?

V. N.: Ne mândrim cu faptul că pe teritoriul sectorului Buiucani se află principalele instituții culturale ale țării: **Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, Palatul Național „Nicolae Sulac”** (din anul 2012, ambele instituții culturale, poartă numele ilustrilor interpreți, regretaților Maria Bieșu și Nicolae Sulac), **Teatrul „Alexei Mateevici”, Teatrul Epic de Etnografie și Folclor „Ion Creangă”, Centrul de Cultură și Artă „Ginta Latină”, Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”, Ansamblul Național Academic de Stat de Dansuri Populare „Joc”, Clubul de dans sportiv „Codreanca”, Centrul Republican pentru Copii și Tineret „ARTICO”, Casa Limbii Române „Nichita Stănescu”, alte centre de cultură.**

O mare parte din obiectele de patrimoniu național și cultural ale neamului și-au găsit locul prin expozițiile tematice din muzeele, amplasate în sector, cum ar fi: **Muzeul Național de Istorie a Moldovei**, ce deține cca 320 mii piese de patrimoniu, a căror tipologie diversificată ilustrează istoria și transformările Moldovei de-a lungul secolelor; **Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală**, cel mai vechi muzeu din Republica Moldova. A fost deschis în octombrie 1889, în baza colecției exponatelor primei expoziții agrare din

Basarabia, organizată la inițiativa baronului A. Stuart. În prezent, are un patrimoniu de circa 135 mii de piese. Deține o importantă colecție de piese referitoare la istoria naturală a Republicii Moldova; **Muzeul Național de Artă al Moldovei**, fosta vilă urbană al nobilului Vladimir Herța, ce datează din anul 1905; **Muzeul de Istorie al orașului Chișinău**, fondat în decembrie 1979, în incinta fostului turn de apă; **Muzeul Literaturii Române „Mihail Kogălniceanu,”** a fost creat

Nicolae Sulac, în scuarul Palatului Național, ce-i poartă numele, și bustului domnitorului Mihai Viteazul, în scuarul din fața preturii, pe str. Mihai Viteazul, cu prilejul jubileului de 50 de ani de la constituirea sectorului Buiucani.

O colaborare frumoasă și destul de fructuoasă pe parcursul anilor, pretura Buiucani o are cu multe uniuni de creație, în deosebi, cu **Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova**, care, fiind mereu o instituție prestigioasă, servește

în toamna anului 1965, sub egida Uniunii Scriitorilor din Moldova. Colecția muzeului constă din aproape 100 de mii de exponate, printre care cărți, obiecte de artă, documente; **Casa-muzeu „Alexei Șciusev”.**

Țin să menționez în mod deosebit, că din cele **973** de monumente de importanță națională și municipală, ce se află în orașul Chișinău, **347 sunt în sectorul Buiucani.** Pe teritoriul sectorului Buiucani sunt amplasate 133 monumente de for public, dintre care: 8 monumente sculpturale, 64 plăci comemorative, 35 busturi, 12 compoziții sculpturale, 7 pietre comemorative și 7 răstigniri.

La inițiativa preturii, în timpul apropiat, Consiliul municipalității Chișinău va examina posibilitatea amplasării monumentului artistului poporului

drept exemplu în propagarea valorilor spirituale ale neamului nostru.

În sectorul Buiucani sunt 22 de biblioteci și librării. Printre acestea se numără **Biblioteca Națională a Republicii Moldova (B.N.R.M.), Biblioteca publică „Onisifor Ghibu”, Biblioteca municipală „Bogdan Petricei-cu Hajdeu”, Biblioteca municipală pentru copii „Ion Creangă”, biblioteca „Târgoviște”, biblioteca „Lesea Ucrainca”, librăria „Eminescu”, Librăria „Luceafărul”, librăria „Din Hol”, librăria „Pro Noi” ș. a.**

Strânse relații de colaborare avem cu prietenii noștri din România. De exemplu, cu concursul partenerilor din județul Alba, acum 15 ani, pe strada Alba Iulia, a fost fondată biblioteca „Alba Iulia”. Pe 31 august curent, de **Ziua Limbii Române** am sărbătorit acest frumos ju-

bileu. Tot cu ajutorul prietenilor din România am fondat și biblioteca „Târgoviște”.

Anul trecut a împlinit 20 de ani de activitate bibliotecă „Onisifor Ghibu”.

Pretura sectorului Buiucani organizează și desfășoară anual multiple acțiuni culturale, artistice, distractive, educative, recreative, sportive și de agrement pentru copii și tineret.

Programul cultural-artistice de **„Ziua Internațională a Familiei”** – luna mai, se desfășoară anual, în incinta Centrului de Cultură și Artă „Ginta Latină”, cu participarea familiilor cu mulți copii, cărora li se înmânează cadouri din partea preturii și de la filantropi. Tradițional, programul include și evoluarea cunoscuților interpreți de muzică ușoară și populară din Republica Moldova și România.

Manifestarea cultural-artistice de **„Ziua Internațională a Copilului”** – 1 iunie, se desfășoară pe teritoriul Centrului Internațional de Expoziții „Moldexpo”, cu participarea copiilor din sector, peste cinci sute anual. Programul artistic include evoluarea colectivelor artistice de copii, a colectivelor artistice de maturi precum și a artiștilor interpreți profesioniști. În cadrul sărbătorii se organizează **turnee naționale de luptă tradițională moldovenească „trântă”,** la care participă de fiecare dată mai mulți tineri, sportivi amatori și profesioniști, elevi ai instituțiilor preșcolare din sector, precum și elevi de la Liceul internat municipal cu profil sportiv din sectorul Buiucani, arbitrați de către antrenori profesioniști de la Clubul sportiv „Speranța” din Buiucani. Tuturor copiilor, participanți la sărbătoare, li se oferă gratuit dulciuri, băuturi răcoritoare și înghețată, iar o sută de copii din familii defavorizate beneficiază de colete cu produse și dulciuri.

Concursul cultural-sportiv

(Continuare în pag. 11)

DOUĂ DECENII ÎN SERVICIUL COMUNITĂȚII

(Sfârșit. Început în pag. 6)

„Starturi vesele” - lunile iunie-iulie, etapa de sector, are loc cu participarea copiilor de la instituțiile preuniversitare din sector care se odihnesc în taberele de odihnă cu sejur de zi.

Toate echipele participante primesc cadouri, iar echipa învingătoare a competiției de sector participă, ulterior, la etapa municipală. Concursul este organizat în colaborare cu Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău.

Manifestarea cultural-artistică prilejuită de **„Hramul Chișinăului”** - luna octombrie, include în sine o serie de acțiuni culturale-distractive, susținute de artiști profesioniști, colective artistice de copii, formații artistice de tineret, ce activează în sectorul Buiucani.

Serata distractivă cu genericul **„Constelația dansului și a muzicii”** de **Ziua Națională a Tineretului** - luna noiembrie, ce se organizează pentru și cu concursul tineretului studios de la instituțiile de învățământ superior din sector: Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și altele.

În cadrul decadei **„Anti-SIDA”**, manifestarea cultural-artistică **„Stop SIDA! Alege Viața!”** participă sute de studenți de la instituțiile de învățământ superior din sector.

Festivalul-concurs al datinilor și obiceiurilor de iarnă „Să trăiești, să-nfloriți”, organizat în conlucrare cu Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău, la care participă zeci de instituții preuniversitare.

Cu ocazia **Sfintelor Sărbători de Crăciun și Anul Nou**, - luna decembrie, în sala de festivități a preturii are loc tradiționalul **Matineu de revelion** pentru copiii orfani și copiii rămași fără îngrijire părintească

și supraveghere, precum și pentru copiii din familiile social-vulnerabile, aflați la evidența Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani. Pretura oferă anual cadouri pentru cei cca 500 de copii, participanți la eveniment.

Pe lângă pretură activează Ansamblul de dansuri populare **„Hora-Horița”**, ce este distins cu titlul onorific de ansamblu-model, grad superior, conducător artistic și coregraf, Constantin Șchiopu, și formația **„Viitorul”**, conducător artistic, Anatol Gherman, maestru în artă.

În Buiucani se află sediile celor mai importante publicații periodice din Moldova: hebdomadarul **„Literatura și Arta”**, fondat în anul 1977; cotidianul național **„Timpul de dimineață”**, fondat pe 14 septembrie 2001; cotidianul **„Adevărul”**, ediția de Moldova, lansat pe 6 decembrie 2010, precum și sediile portalului de știri **Unimedia**, fondat în anul 2005, televiziunii de știri **Publica TV**, lansată pe 7 aprilie 2010 și altele.

Sunt binecunoscute editurile: editura de stat **„Cartea Moldovei”**, fondată în anul 1925, reorganizată în anul 1996, succesoarea de drept a editurii „Cartea moldovenească”; editura didactică de stat **„Lumina”**, fondată în anul 1996; editura **„Cartier”**, fondată în anul 1995, editura **„Pрут**

Internațional”, fondată în anul 1992, precum și societatea de distribuție a cărții **„Pro-noi”**, ce activează în sectorul Buiucani.

COR.: Minte sănătoasă într-un corp sănătos! Sau cum spuneau românii: „Mens sana in corpore sana.” Ce întreprinde Pretura la acest capitol?

V. N.: Aveți perfectă dreptate. Modul sănătos de viață ne dă un surplus de energie pentru a putea înfrunta problemele cotidiene, pentru a putea realiza cu succes activitățile noastre.

În prezent, la Buiucani sunt 148 de edificii sportive: 42 terenuri sportive, 59 săli de sport, 18 complexe sportive, 4 bazine de înot și multe alte servicii de recreare și agrement.

Este deja o bună tradiție de a organiza în luna mai al fiecărui an:

Turneul republican de fotbal „Guguță”, ce se desfășoară pe stadionul Clubului sportiv specializat de fotbal „Buiucani”, în ajunul **Zilei Internaționale a Copilului**, competiție de sector, cu participarea copiilor de până la 13 ani, pasionați de fotbal, care își fac studiile la liceele și școlile din sector.

Competițiile sportive consacrate **„Zilei sportivului”**, ce se desfășoară pe stadionul **Clubului sportiv central „Dinamo”**, cu participarea tinerilor de la instituțiile de învățământ din sectorul Buiucani. Conform Regulamentului, aprobat de

Pretura sectorului Buiucani, ce are ca scop stabilirea celor mai bune echipe sportive din sector, sunt incluse mai multe probe sportive: mini-fotbal, volei, tragerea otgonului, ridicarea greutăților și ștafeta 4 câte 100 m, luptă tradițională „trânta”.

La aceste competiții participă cca o mie de elevi din 36 de instituții de învățământ din sector. Echipele învingătoare la toate probele sportive sunt menționate cu cupe, medalii și diplome, iar învingătorii la proba de luptă tradițională moldovenească „trânta”, sunt premiați, respectiv cu **„Cocoșul viu”** și **„Berbecul viu”**.

Organizarea de către pretură a acestor competiții sportive contribuie în mare măsură la popularizarea sportului și educației fizice.

Astfel, continuăm să promovăm în mediul tinerei generații modul sănătos de viață fără alcool, tutun, droguri.

COR.: Peste un an, în octombrie 2014, va fi marcat jubileul de 50 de ani de la crearea sectorului Buiucani. Ce înseamnă acest jubileu pentru sectorul și pretura Buiucani?

V. N.: Da, în anul 2014 vom marca jubileul de 50 de ani. Este un eveniment deosebit pentru a face unele totaluri ale activității noastre, a ne bucura de rezultatele obținute în dezvoltarea social-economică și culturală a sectorului Buiucani.

Mi-ași dori din tot sufletul, ca sectorul, în care activez mai bine de 20 de ani, să prospere în continuare, să fie realizate toate proiectele inițiate de noi în ultimii ani, într-o binele comunității.

Să susținem în continuare tânără generație, viitorul nostru, cei care vor continua și vor perpetua tradițiile neamului.

COR.: Stimate domnule pretor, Vă mulțumim pentru amabilitatea de a ne acorda acest interviu.

Interviu realizat
de Ion AXENTII

Vizită de studiu în S.U.A

În perioada 05-16 septembrie 2013, o delegație a reprezentanților instituțiilor guvernamentale din Republica Moldova a efectuat o vizită de studiu în S.U.A., Carolina de Nord. Vizita a fost organizată în cadrul Programului „Lumea Deschisă.” Printre membrii delegației s-a aflat și **Iurie Toma, președintele raionului Ungheni**, care, la întoarcere, ne-a relatat despre impresiile sale referitor la această vizită de studiu.

„Consider că Programul „Lumea Deschisă” ne-a oferit mari posibilități de a ne perfecționa stilul de lucru, deoarece el contribuie la transferul de cunoștințe și experienței înaintate în scopul consolidării practicilor de lucru avansate în mai multe domenii: atragerea investițiilor, comerț, parteneriat cu instituții din străinătate, revitalizarea urbană, dezvoltarea comunității etc.

Vizita de studiu a început la Washington, unde am avut întâlniri la Centrul Leadership Lumea Deschisă. Au fost abordate subiecte ce țin de Federalismul american, sistemul politic al S.U.A. și unitatea Statelor Unite.

După aceasta, delegația noastră a vizitat orașul Raleigh din statul Carolina de Nord. În cadrul vizitei, ne-am întâlnit cu Elaine F. Marshall, Secretarul de Stat și Rodney Maddox, șeful adjunct al Se-

cretarului de Stat care au vorbit despre importanța parteneriatului dintre Republica Moldova și Carolina de Nord.

Agenda zilelor ulterioare a cuprins un șir de întâlniri cu reprezentanții autorităților publice, mediului universitar și de afaceri din Carolina de Nord; Departamentului de Comerț, Direcției comerț internațional din cadrul aceluiași departament. De asemenea, am fost primiți la oficiul congresmanului George Holding (NC-13), precum și la Parteneriatul Regional al Triunghiului de Cercetare (P.R.T.C.), Incubatorul de afaceri (Centrul Primului Zbor), Centrul Micului Business Wake Tech, Universitatea de Stat din Carolina de Nord, Centrul de Afaceri Mici și Dezvoltarea Tehnologiilor (C.A.M.D.T.), am discutat cu reprezentanții a 4 bănci comerciale din Carolina de Nord etc.

Vizita noastră a mai cuprins

și instituțiile care joacă un rol esențial în susținerea și dezvoltarea businessului din Carolina de Nord, unde am luat cunoștință de modelul american de atragere a resurselor financiare federale și de stat, precum și utilizarea diverselor programe ce contribuie la creșterea exporturilor companiilor din Carolina de Nord și crearea filialelor lor în afara țării.

La finele programului ni s-a înmănat Certificate ce atestă participarea noastră la Programul Lumea Deschisă 2013.

Această vizită ne-a îmbogățit cu noi idei de modernizare a managementului administrației publice prin implementarea

bunelor practici și experienței înaintate a partenerilor americani. Urmează să studiem aceste practici de lucru pentru a ne schița o agendă mai complexă de administrare a treburilor raionului nostru. Dar avem deja și planuri mai concrete. După

cum am văzut în America cum se gestionează comerțul, ne dorim și noi să dezvoltăm acest domeniu. Astfel, vom întreprinde măsuri concrete pentru consolidarea activității unei Asociații pentru logistica produselor agricole din raionul Ungheni. Scopul este de a contribui la identificarea rețelelor de distribuție, orientarea producătorilor agricoli spre piețele de desfacere atât interne, cât și externe pentru facilitarea exportului și crearea parteneriatelor durabile în acest sens.”

Nota redacției: Programul „Lumea Deschisă” a fost fondat de către Congresul S.U.A. în anul 1999 și invită lideri politici și civili din Moldova sau din alte țări euro-asiatice pentru o scurtă vizită profesională în Statele Unite. Scopul programului este promovarea înțelegerii reciproce între R. Moldova și S.U.A. prin crearea posibilității pentru liderii din Moldova de a cunoaște viața americană politică și socială și de a-și împărtăși

ideile și experiența cu colegii lor americani.

Programul Lumea Deschisă, este administrat de către Consiliile Americane din Moldova și sponsorizat de către Congresul S.U.A. Programul este activ în Moldova din 2007.

A fost lansat Serviciul de plăți electronice MPay

Începând cu luna septembrie 2013, cetățenii din Republica Moldova pot achita în format electronic serviciile: ÎS „Cadastru”, taxa pentru e-Cazier, serviciile ÎS „Registru”, taxa pentru procurarea mijloacelor de identificare a animalelor domestice, costul documentelor

primare tipizate, eliberate de

Serviciul Fiscal de Stat și costul pentru obținerea duplicatelor și extraselor de acte de stare civilă.

Beneficiarii MPay suntem noi, cetățenii care plătesc pentru servicii publice, dar și reprezentanții mediului de afaceri.

Scenariul de achitare este

simplic. Accesezi e-Serviciul de pe **servicii.gov.md** și completezi cererea online. Serviciul va calcula suma spre plată și-ți va propune să achiziți prin MPay. Vei fi redirecționat pe site-ul **mpay.gov.md** unde vei putea selecta modalitatea de achitare și efectuarea plății.

Activități tripartite în interesul comunităților

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova a găzduit, recent, Conferința anuală a Programului operațional comun România - Ucraina - Republica Moldova, finanțat de Uniunea Europeană. Organizată la data în care e celebrată Ziua Cooperării Europene, conferința a beneficiat de prezența oficialilor din cele trei țări. Discuțiile purtate au vizat Stadiul implementării Programului Operațional Comun România - Ucraina - Republica Moldova 2007-2013, dar și viitorul programelor de cooperare: perioada de programare 2014-2020.

Eugen Furculiță, coordonatorul pentru Republica Moldova al Programului, a salutat desfășurarea conferinței anuale la Chișinău și a trecut în revistă principalele realizări obținute în cadrul acestuia, începând cu iulie 2009, când a fost anunțată prima licitație de proiecte. Acesta a menționat că atunci, ținând cont de cele trei priorități ale Programului - **Către o economie mai competitivă, Probleme de mediu și De la om la om** - au fost recepționate 442 de propuneri de proiecte, 112 dintre care au fost din Republica Moldova. Ulterior, au fost selectate 82 de proiecte pentru cele trei țări partenere, 13 dintre care, în valoare de 13 mln. de euro, au fost ori sunt încă în proces de implementare de către beneficiarii din țara noastră. Potrivit

lui Eugen Furculiță, succesul Programului a fost confirmat și amplificat de cea de-a doua licitație de proiecte, care a fost anunțată în noiembrie 2011 și în cadrul căreia au fost recepționate 1060 de propuneri de proiecte, inclusiv 272 din Republica Moldova. În prezent, proiectele selectate se află la etapa de contractare.

Reprezentantul Cancelariei de Stat s-a referit, în mod special, la cele câteva proiecte de investiții majore, agreate de către statele participante. Valoarea acestora constituie 37,9 mln. euro, dintre care circa 11 mln. euro sunt destinate pentru intervenții și achiziționări de echipamente pentru beneficiarii din țara noastră. Este vorba de: **Îmbunătățirea cooperării transfrontaliere dintre Republica Moldova și România ce ține de produsele alimentare și produsele petroliere IMPEFO** (Serviciul Vamal); **Îmbunătățirea servici-**

ilor mobile terestre și avia de intervenție de urgență, descarcerare și reanimare acordate în consecința dezastrelor majore în zona transfrontalieră - SMURD (Departamentul Situații Excepționale); **Crearea unei infrastructuri transfrontaliere de comunicații (MAI); Crearea interconexiunii pentru conducta de transport de gaze direcția Iași-Ungheni** (Ministerul Economiei); **Inventarierea, evaluarea și remedierea surselor antropogene de poluare a regiunilor Dunării de Jos din Ucraina, România și Republica Moldova** (Ministerul Mediului). „Cooperarea transfrontalieră este ca o anticameră în drumul spre Europa și suntem convinși că experiența acumulată ne va ajuta în procesul de apropiere a țării noastre de UE”, a conchis E. Furculiță.

Despre experiența Ucrainei și României în domeniul cooperării transfrontaliere au vorbit Anastasia Andronova, direc-

tor adjunct al Departamentului de Relații Externe și Integrare Europeană, Administrația Regională de Stat Odesa, respectiv Viorel Tomescu, ministru plenipotențiar în Ministerul român al Afacerilor Externe. Domnia sa a confirmat importanța cooperării transfrontaliere pentru o țară aspirantă la integrarea europeană și a menționat că România va rămâne un susținător puternic și constant al integrării europene a Republicii Moldova. La rândul său, Daniela Popescu, șef adjunct al Autorității Comune de Management a Programului din Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice de la București, a făcut o trecere în revistă a celor mai importante proiecte implementate de Program.

Conferința a fost urmată de un Târg al proiectelor beneficiare ale Programului, inaugurat de dl Pirkka Tapiola, șeful Delegației UE la Chișinău, și de un concert în aer liber cu participarea artiștilor din România și din Republica Moldova.

Ziua Cooperării Europene e o inițiativă a Comisiei Europene, al cărei scop e să aducă în atenția comunităților aflate de o parte și de alta a granițelor rezultatele proiectelor de cooperare transfrontalieră implementate cu suportul U.E.

**Serviciul de presă
al Guvernului**

Renovare prin proiecte

(Sfârșit. Început în pag. 5)

A fost realizat proiectul sălii sportive a gimnaziului „Alexandru Grosu” din s. Dobrușa. Al doilea proiect finalizat este cel de salubritate a localității. În curs de elaborare este proiectul pentru construcția apeductului în Dobrușa, a gazoductelor în localitățile comunei.

Pe agenda primăriei este și colectarea de mijloace financiare pentru reparația capitală a bisericii din Dobrușa, pentru a reda vieții spirituale valorile sacre creștine.

Sunt prevăzute și alte obiective sociale, printre care deschiderea unui azil pentru bătrâni și a unei cantine sociale. Având atâtea realizări frumoase, cu

care s-ar mândri oricare altă localitate din republică, cum să promovezi toate acestea fără mass-media. Și primarul este ferm hotărât să organizeze un post local de radio, să lanseze o revistă și o pagină web.

„E timpul să redevenim acei gospodari, care au fost părinții și bunicii noștri, face un fel de concluzie domnul primar de

Dobrușa, Victor Grosu, dar în viziune nouă, modernă, să nu ne căinăm, ci să făurim, că atunci când se dorește - totul e în puterile noastre; să renăștem satele noastre, să creăm condiții pentru tinerii noștri ca să rămână în localitățile natale, într-o dăinuire a neamului peste ani și ani”.

Vitalie NICA

Noaptea Cercetătorilor la Chișinău

Vineri, 27 septembrie curent, la Chișinău, în scuarul Academiei de Științe a Moldovei, s-a desfășurat Noaptea Cercetătorilor. Aici a fost amenajat un adevărat orașel, unde stăpâni au fost savanții.

Noaptea Cercetătorilor este o inițiativă a Uniunii Europene de popularizare a științei în societate, desfășurată în premieră în Republica Moldova, sub patronajul președintelui Parlamentului, Igor Corman. Evenimentele din cadrul Noptii Cercetătorilor s-au desfășurat, anul acesta, concomitent în 350 de orașe din Europa.

Potrivit lui Igor Corman, acest proiect este un pas important spre integrarea comunității științifice din Republica Moldova în cea europeană.

„Începând de astăzi și capitala noastră participă la construcția hărții științifice a Uniunii Europene. O țară modernă și civilizată nu poate exista fără știință, cercetare, inovare”, a subliniat președintele Parlamentului.

La eveniment au mai participat consilierul Președintelui Republicii Moldova Mihail Șleahțișchi, viceprim-ministrul Tatiana Potâng, președintele Academiei de Științe, Gheorghe Duca, rectorul Universității Tehnice, Ion Bostan, cercetători, reprezentanți ai institutelor de cercetare și ai celor de învățământ superior.

Pentru promovarea științei și prezentarea celor mai noi realizări naționale, organizatorii au pregătit expoziții de echipamente științifice, experimente și ateliere concursuri etc.

Cu un stand bogat în materiale și bine amenajat a participat la Noaptea Cercetătorilor Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Aici au fost prezentate panouri tematice „Activitatea științifică a Academiei de Administrare Publică” care a inclus activități de investigații și de cercetare a două laboratoare: Administrarea publică și Management. De asemenea, vizitatorii au putut lua cunoștință de proiectele naționale și internaționale cu participarea Academiei de Administrare Publică. Informații privind tematica de cercetare a doctoranzilor de la Academie, participările la forurile științifice naționale și internaționale în domeniul cercetărilor, de repere științifice de instruire a funcționarilor publici. Un alt panou a fost consacrat acordurilor și parteneriatelor cu instituții similare și organisme

întreține strânse legături de colaborare. Despre activitatea științifică, în general, a Academiei a fost prezentat un *slide-show*, demonstrat pe monitorul in-

stalat în scuar.

Standul Academiei de Administrare Publică a trezit un viu interes pentru mulți vizitatori, reprezentanți ai altor instituții științifice care au avut ocazia să discute cu **rectorul**

internaționale, cu care Academia de Administrare Publică

Academiei, Vasile Marina, doctor habilitat, profesor uni-

versitar și cu prim-prorectorul Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar, care au dat explicații exhaustive privind activitățile de cercetare din cadrul Academiei,

Noaptea Cercetătorilor în Republica Moldova s-a desfășurat sub egida Academiei de Științe a Moldovei, Centrului Proiecte Internaționale și a Agenției de Logistică „Age Quod Agis”, proiectul fiind finanțat de Comisia Europeană.

Participanții spuneau că și-ar dori ca astfel de acțiuni să fie organizate mai des.

lată ce au declarat unii dintre ei:

„Cred că e un eveniment științific de importanță mare, mai ales, pentru Republica Moldova, pentru că tinerii de astăzi sunt prea puțin interesați în domeniul cercetărilor.”

„Am venit să văd ce invenții sunt, ce invenții fac ai noștri, să mai văd ceva nou. Este pentru prima dată când ne aflăm printre savanți și vedem cum efectuează ei cercetările și rezultatele lor concrete. Ni s-au demonstrat mai multe invenții, ceea ce ne demonstrează că avem și noi inventatori de rang european și mondial.”

Primul eveniment european de acest gen a fost organizat în 2005 și a atras până în prezent 1,5 milioane de vizitatori.

Vlad IONAȘCU

Un viitor fără corupție

Aproape o sută de reflec-torizante cu mesajul „Un viitor fără corupție” au fost împărțite de ofițerii C.N.A. elevilor Colegiului Industrial din Râșcani. Astfel, a fost finalizat cursul de instruire „Fii elev disciplinat, nu da mită pentru învățat”, organizat de Centrul Național Anticorupție în parteneriat cu Guvernul Tinerilor.

În cadrul instruirii, formatorii și participanții au abordat subiecte despre corupție în general, rolul tinerilor în prevenirea și eradicarea corupției în sistemul educațional, precum și consecințele care pot surveni

urmare a notelor nemeritate.

Participanții au manifestat un interes deosebit față de subiectul „Avertizori de integritate”, în sensul modalităților de sesizare a instituțiilor abilitate despre cazuri de corupție. Instruirea a fost evaluată de către aceștia drept una utilă și interactivă și și-au expus doleanța de a mai participa la training-uri cu asemenea tematici.

Evenimentul a avut drept obiectiv informarea tinerei generații despre fenomenul corupției și riscurile acestuia și a fost organizat într-o realizare componentei educaționale și de comunicare publică din cadrul Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2015. Cursurile fac parte din planul de acțiuni al Centrului privind sensibilizarea cetățenilor în ce privește educația anticorupție.

Corupție la Drochia

Un polițist din cadrul Inspectoratului de poliție Drochia a fost reținut de ofițerii direcției Nord a CNA, fiind suspectat de corupere pasivă. Potrivit declarantului, ofițerul i-ar fi cerut

4000 de lei ca să nu-l atragă la răspundere penală pentru conducerea automobilului în stare de ebrietate. Polițistul a fost reținut după primirea banilor și arestat preventiv pentru 72 de ore. Pe faptul dat a fost deschis un dosar penal pentru corupere pasivă, iar dacă va fi găsit vinovat, inspectorul riscă până la 10 ani de închisoare și o amendă în mărime de până la 60 000 de lei.

Administratorul unei școli auto din Comrat, reținut cu mită

Administratorul Întreprinderii de Stat „Școala auto Comrat” a fost reținut de ofițerii Direcției generale teritoriale Sud a Centrului Național Anticorupție, fiind bănuț de coru-

pere pasivă. Potrivit declarantului, administratorul i-ar fi cerut 100 de dolari pentru susținerea examenului intern și eliberarea certificatului de finalizare a cursurilor de pregătire a șoferilor la categoria B și C.

Astfel, în urma acțiunilor întreprinse, bărbatul a fost reținut în flagrant în biroul său de serviciu, după primirea sumei de 100 dolari. Pe faptul dat, a fost

pornită o cauză penală în baza art. 324 alin. (1) Cod penal - corupere pasivă, iar dacă va fi găsit vinovat bănuțul riscă până la 10 ani de închisoare cu o amendă în mărime de până la 60 de mii de lei.

De menționat, că reținutul deține funcția de administrator al Întreprinderii de Stat „Școala

auto Comrat” din anul 2005. Lunar, între 30 și 40 de persoane susțin examene de pregătire a conducătorilor auto.

În cadrul prezentei cauze penale se investighează și alte cazuri de corupere cu stabilirea complicității și altor angajați din cadrul Întreprinderii de Stat „Școala auto Comrat”.

Promisiuni contra mitei de 3000 de euro

O avocată din capitală a fost reținută de ofițerii CNA în comun cu procurorii anticorupție. Femeia este suspectată că ar fi cerut de la denunțator 3000 de euro sub pretext că ar avea influență asupra procurorilor și

că-i poate determina să obțină o sentință de achitare în privința clientului său.

Operațiunea de reținere a avut loc într-un local de agrement din Chișinău, iar banii au fost depistați în poșeta avocatei.

Pe acest caz s-a deschis un dosar penal pentru trafic de influență. Dacă va fi găsită vinovată, bănuțul riscă până la șapte ani de închisoare sau o amendă de până la 60 000 de lei.

Avocata este cercetată în stare de libertate.

5 milioane de lei – pe apa sâmbetei

în lipsa acordului comitetului creditorilor SRL Completgaz.

Astfel, în circumstanțele descrise, administratorul procesului de insolabilitate al SRL Completgaz, a cauzat daune în proporții considerabile interesele publice și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, soldate cu urmări grave. Pe acest caz a fost deschis un dosar penal în temeiul art. 335 alin. (3) lit. b) din Codul penal – abuzul de serviciu, infracțiune care se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

În prezent, femeia este reținută pentru 72 de ore și se află în Izolatorul CNA.

Conducerea urmăririi penale este exercitată de către procurorii anticorupție.

Administratoarea procesului de insolabilitate a SRL Completgaz a fost reținută de ofițerii Centrului Național Anticorupție, fiind suspectată de abuz în serviciu manifestat prin prejudicierea statului cu aproximativ 5 000 000 de lei.

Un comunicat de presă al CNA precizează că, potrivit datelor preliminare ale anchetei, abuzând de funcția pe care o exercita în societatea intrată în faliment, ar fi transferat de pe contul unei întreprinderi debitoare Completgaz 4 754 163 lei pe conturile unei firme off-shore. Tranzacția ar fi fost efectuată

Natura – sursă sigură de întărire a sănătății

Toamna a venit cu vreme răcoroasă, mai mult închisă, decât însorită, cu ploi, vânt de diferite intensități, care pune la încercare rezistența organismului nostru la aceste intemperii. Și săptămâna trecută a fost la fel. Dar cel mai mult trebuie să ne pună în gardă avertismentele meteorologilor care prognozează că iarna, care vine, va fi cea mai geroasă în ultimii 100 de ani.

În aceste condiții cu toții ne punem întrebarea - cum să ne protejăm de răceală și ce să mâncăm pentru a întări imunitatea organismului în perioada rece?

Să apelăm, în primul rând, la natură, deoarece, în perioada rece a anului organismul nostru are nevoie de mult mai multe vitamine pentru ca sistemul imunitar să fie puternic și rezistent. Pentru că fructele sunt tot mai puține, în ajutor vin legumele, care sunt esențiale în lupta cu virusii și bacteriile. Vitaminizarea de toamnă previne răcelile și depresiile din sezonul rece. Vitaminele care ajută la creșterea rezisten-

ței sistemului imunitar sunt: vitamina C (acid ascorbic), vitamina A, vitamina E și vitamina B6.

Legumele de toamnă sunt perfecte în ceea ce privește necesarul de vitamine pentru întărirea sistemului imunitar.

Vitamina C se conține în varza proaspătă și ardei, vitamina A o găsim în morcovi, vitamina E se găsește din abundență în uleiurile vegetale, iar vitamina B6 o găsim tot în morcovi, cartofi, păstăi.

Durerea de gât, infecțiile sinusale și ale urechilor pot să apară mai des dacă există un nivel scăzut al vitaminei A. Vitamina C stimulează producția

anumitor anticorpi care luptă contra virusurilor și bacteriilor ce invadează organismul, protejându-l împotriva infecțiilor și bolilor.

Vitamina E este cel mai puternic antioxidant natural. Spre deosebire de vitamina A, ea nu poate fi oprită în corp, fiind foarte greu să facem rezerve pentru mai târziu.

Recomandabile, fără rezerve, în asemenea situații sunt ceapa și usturoiul. Acestea sunt remedii legendare contra răcelilor, deoarece distrug germeii și ajută la desfundarea nasului, funcționând ca două medicamente puternice.

În același timp, pentru a

depista deficiențele de vitamine și a putea recomanda complexul de vitamine necesar, trebuie neapărat de consultat un medic.

Secretele persoanelor care nu răcesc

1. Se stresează mai puțin

Cercetatorii de la Universitatea Duke, Statele Unite ale Americii, au descoperit faptul că stresul afectează inima și sistemul imunitar. De asemenea, ești afectat mai ușor de bacterii infecțioase, precum tuberculoza.

Prin învățarea unor metode de relaxare îți poți face foarte mult bine, iar experții sfătuiesc, în primul rând, părinții să-i învețe pe copii cum să facă față stresului, de la cea mai fragedă vârstă.

Mișcarea este foarte bună, un tur în jurul parcului din apropiere calmându-te imediat, după cum arată specialiștii de la Universitatea din California. O dietă bogată în fructe și legume este crucială, la fel ca râsul, care eliberează endorfine.

2. Consumă drojdie de bere.

Doar un bob de drojdie pe zi este extrem de benefic pentru organism, având toată gama de vitamine B și ajutând la o mai bună metabolizare a carbohidraților, grasimilor și proteinelor. Acestea sunt esențiale și pentru un păr sănătos, piele frumoasă, pentru reproducerea celulelor.

Abonarea 2013

Continuă abonarea pentru a doua jumătate a anului 2013 la revista științifico-metodică trimestrială „**ADMINISTRAREA PUBLICĂ**” și la ziarul „**FUNCȚIONARUL PUBLIC**,” publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista „**Administrarea Publică**” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul „**Funcționarul Public**” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Vitalie NICA - redactor, designer

Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice: 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 30.09.2013

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova